

Suvestinė redakcija nuo 2016-07-21 iki 2018-10-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [164-7848](#), i. k. 1112330ISAK003D-941

Nauja redakcija nuo 2016-07-21:

Nr. [3D-418](#), 2016-07-19, paskelbta TAR 2016-07-20, i. k. 2016-20814

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ BEI ŪKINIŲ
GYVŪNŲ KAINŲ TYRIMO**

2011 m. gruodžio 27 d. Nr. 3D-941

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsniu, Lietuvos Respublikos statistikos įstatymu, ir atsižvelgdamas į Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“,

t v i r t i n u pridedamus:

1. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklės;
2. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų prekybos tinklų parduotuvėse tyrimo metodiką;
3. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo metodiką;
4. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų turgavietėse tyrimo metodiką;
5. Prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo metodiką.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2011 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-941
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. liepos 19 d. įsakymo Nr. 3D- 418
redakcija)

ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ BEI ŪKINIŲ GYVŪNŲ KAINŲ TYRIMO TAISYKLĖS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsniu, Lietuvos Respublikos statistikos įstatymu ir atsižvelgiant į Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

2. Šios taisyklės skirtos Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos (toliau – ŽŪMPRIS) duomenų tvarkytojui, ŽŪMPRIS valdytojui, fiziniams ir juridiniams asmenims.

3. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo (toliau – tyrimas) duomenys pagal atskirus rinkos segmentus naudojami informacinei žemės ūkio ir maisto produktų rinkos dalyvių, valstybės valdymo ir savivaldos institucijų bei kitų informacijos naudotojų aplinkai sukurti, mažmeninės rinkos stebėsenos, analizės ir prognozės funkcijoms vykdyti ir oficialiajai statistikai.

II SKYRIUS

VARTOJAMOS SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Duomenų tvarkytojas** – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

4.2. **Reprezentatyvusis žemės ūkio arba maisto produktas** (toliau – reprezentatyvusis produktas) – kainų statistiniam tyrimui atrinktas žemės ūkio arba maisto produktas, kurio vertės arba vartojimo išlaidų jam įsigyti dalis tam tikrų produktų visumoje yra didelė, o kainų pokytis –

artimas bendrajam šios visumos produktų kainų pokyčiui. Reprezentatyvius produktus atrenka duomenų tvarkytojas ir jų sąrašus suderina su ŽŪMPRIS valdytoja.

4.3. **Tyrėjas** – duomenų tvarkytojo darbuotojas, vykdamas žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės prekybos tinklų parduotuvėse, kaimo vietovių parduotuvėse, turgavietėse tyrimą ir renkantis duomenis tyrimui.

4.4. **ŽŪMPRIS valdytoja** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

III SKYRIUS

TEISINIŲ IR METODINIŲ DOKUMENTŲ RENGIMAS IR TVIRTINIMAS

5. Duomenų tvarkytojo funkcijos:

5.1. parengti ir patvirtinti tyrimui organizuoti ir vykdyti reikalingus tvarkos aprašus;

5.2. rengti ir derinti su ŽŪMPRIS valdytoja reprezentatyviųjų produktų, jų grupių bei ūkinių gyvūnų sąrašus, reikalingus tyrimui atlikti prekybos tinklų parduotuvėse, kaimo vietovių parduotuvėse ir turgavietėse pagal patvirtintas metodikas.

IV SKYRIUS

TYRIMO DUOMENŲ RINKIMAS IR TVARKYMAS

6. Duomenų tvarkytojo funkcijos:

6.1. kiekvieną savaitę registruoti įprastinės gamybos, pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų ir ekologinės gamybos maisto produktų kainas 7 didžiausių Lietuvos apskričių: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus mažmeninės prekybos tinklų (UAB „Maxima LT“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Palink“, UAB „Norfos mažmena“, UAB „Lidl Lietuva“) parduotuvėse, vadovaujantis žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinta Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų prekybos tinklų parduotuvėse tyrimo metodika;

6.2. kiekvieną mėnesį registruoti maisto produktų kainas kaimo vietovių parduotuvėse, vadovaujantis žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinta Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo metodika;

6.3. kiekvieną mėnesį registruoti gyvūnų, žemės ūkio ir maisto produktų kainas turgavietėse, vadovaujantis žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinta Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų turgavietėse tyrimo metodika;

6.4. du kartus per metus atlikti taisyklių 6.1 papunktyje nurodytų prekybos tinklų parduotuvėse, esančiose 7 Lietuvos didžiosiose apskrityse: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje,

Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje ir Alytuje parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimą, vadovaujantis žemės ūkio ministro patvirtinta Prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo metodika;

6.5. taisyklių 6.1, 6.2 ir 6.3 papunkčiuose nurodytų statistinių tyrimų pagrindu duomenis registruoti Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale pagal taisyklių 1 priede pateiktą formą;

6.6. taisyklių 6.4 papunktyje nurodyto tyrimo pagrindu rengti Prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo ataskaitą pagal taisyklių 2 priede pateiktą formą;

6.7. tyrimo statistinius duomenis kaupti ŽŪMPRIS duomenų bazėje;

6.8. neatskleisti ar kitaip nenaudoti tyrimo statistinių duomenų šiose taisyklėse nenumatytiems tikslams;

6.9. teikti pasiūlymus ŽŪMPRIS valdytojai dėl tyrimo proceso gerinimo.

V SKYRIUS

INFORMACIJOS SKELBIMAS

7. Duomenų tvarkytojas:

7.1. šių taisyklių 6.1 papunktyje apibrėžtų statistinių duomenų pagrindu rengia suvestines ataskaitas ir ne vėliau kaip kiekvienos savaitės penktadienio 16 val.:

7.1.1. skelbia interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

7.1.2. perduoda ŽŪMPRIS valdytojai;

7.2. šių taisyklių 6.2 ir 6.3 papunkčiuose apibrėžtų statistinių duomenų pagrindu rengia suvestines ataskaitas ir ne vėliau kaip kiekvieno mėnesio 20 d.:

7.2.1. skelbia interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

7.2.2. perduoda ŽŪMPRIS valdytojai.

7.3. šių taisyklių 6.4 papunktyje apibrėžtų statistinių duomenų pagrindu du kartus per metus – kovo ir spalio mėnesiais – rengia suvestines ataskaitas:

7.3.1. skelbia interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

7.3.2. perduoda ŽŪMPRIS valdytojai.

7.4. Šių taisyklių 6.1–6.4 papunkčiuose nustatytų statistinių duomenų pagrindu rengia suvestines ataskaitas ir jas skelbia oficialiajame dvisavaitiniame informaciniame statistiniame leidinyje „Agro RINKA“ bei pusmetiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

VI SKYRIUS

TYRIMO DUOMENŲ KONTROLĖ

8. Statistinių duomenų patikimumo kontrolę pagal taisyklių 6.1–6.4 papunkčius atlieka duomenų tvarkytojas.

9. Tyrimo ir statistinių duomenų registravimo proceso kokybei užtikrinti turi būti naudojamos šios priemonės:

9.1. pritaikytos patogios statistinių duomenų registravimo elektroninės arba popierinės formos;

9.2. tyrėjai, skiriami rotacijos principu, kiekvieną kartą vyksta į kitą apskritį.

10. Tyrėjai statistinius duomenis įveda į ŽŪMPRIS duomenų bazę (toliau – DB), naudodami interaktyvią duomenų įvesties sistemą (IDIS).

11. Statistinių duomenų įvedimo metu naudojamos interaktyvios duomenų patikros priemonės, pvz. tikrinami reikšmių loginiai ryšiai, aritmetinės klaidos, statistiniai duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio statistiniais duomenimis.

12. Kainų registravimo ir statistinių duomenų įvedimo į ŽŪMPRIS DB procesų reikšmingos neatitiktys, koregavimo ir prevenciniai veiksmai registruojami Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės neatitikčių registravimo žurnale (3 priedas).

VII SKYRIUS

DUOMENŲ APSKAITA IR SAUGOJIMAS

13. Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti statistinių duomenų konfidencialumą, neatskleisti ar kitaip nenaudoti tyrimo statistinių duomenų šiose taisyklėse nenumatytiems tikslams, tvarkyti jų apskaitą ir statistinius duomenis saugoti neribotą laiką.

14. Statistinių duomenų ir informacijos sauga užtikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų ir duomenų tvarkytojo nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Fiziniai ir juridiniai asmenys privalo sudaryti sąlygas duomenų tvarkytojui atlikti šiose taisyklėse nustatytus tyrimus.

16. Fiziniai ir juridiniai asmenys, nesilaikantys šiose taisyklėse nustatytų reikalavimų, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-274](#), 2013-04-16, Žin., 2013, Nr. 41-1999 (2013-04-20), i. k. 1132330ISAK003D-274

Nr. [3D-418](#), 2016-07-19, paskelbta TAR 2016-07-20, i. k. 2016-20814

Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų
bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių
1 priedas

(Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo
žurnalo forma)

**ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ BEI ŪKINIŲ
GYVŪNŲ KAINŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS**

Produkto / ūkinio gyvūno pavadinimas	Produkto / ūkinio gyvūno aprašymas	Matavimo vnt.	1 atvejis	2 atvejis	3 atvejis
			kaina Eur	kaina Eur	kaina Eur

(tyrėjo vardas, pavardė)

(parašas)

Pastaba. Naudojant elektronines formas ir IDIS, parašas nereikalingas. Tyrėjas atpažįstamas pagal autorizuoto prisijungimo prie IDIS duomenis.

(data)

(prekybos tinklas / parduotuvė / turgavietė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-274](#), 2013-04-16, Žin., 2013, Nr. 41-1999 (2013-04-20), i. k. 1132330ISAK003D-274

Nr. [3D-857](#), 2014-11-14, paskelbta TAR 2014-11-17, i. k. 2014-16959

Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų
bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių
2 priedas

(Prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės (produkto vienetais) tyrimo ataskaitos forma)

PREKYBOS TINKLŲ PARDUOTUVĖSE PARDUODAMŲ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ KILMĖS TYRIMO ATASKAITA

Produktų grupių pavadinimai	Prekybos tinklo parduotuvės pavadinimas, miestas						
	Pagaminti Lietuvoje (produkto vnt.)			Importuoti (produkto vnt.)	Firminio, privataus ženklo (produkto vnt.)		
	Produkto žaliavos kilmė				Produkto žaliavos kilmė		
	Lietuva	kitos šalys	nenurodyta		Lietuva	kitos šalys	nenurodyta

(tyrėjo vardas, pavardė)

(parašas)

Pastaba. Naudojant elektronines formas ir IDIS, parašas nereikalingas. Tyrėjas atpažįstamas pagal autorizuoto prisijungimo prie IDIS duomenis.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-274](#), 2013-04-16, Žin., 2013, Nr. 41-1999 (2013-04-20), i. k. 1132330ISAK003D-274

Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų
bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių
3 priedas

(Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų neatitikčių registravimo žurnalo forma)

**ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ BEI ŪKINIŲ GYVŪNŲ KAINŲ IR KILMĖS NEATITIKČIŲ
REGISTRAVIMO ŽURNALAS**

Eil. Nr.	Neatitikties registravimo data	Neatitikties nustatymo būdas (duomenų patikros metu/ darbuotojo ar išorės subjekto)	Neatitikties aprašymas	Neatitiktį nustačiusio darbuotojo vardas pavardė	Koregavimo veiksmas	Prevencinis veiksmas	Pastabos

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2011 m. gruodžio 27 d.
įsakymu Nr. 3D-941
(Lietuvos Respublikos žemės
ūkio ministro 2016 m. liepos 19 d.
įsakymo Nr. 3D-418 redakcija)

ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ PREKYBOS TINKLŲ PARDUOTUVĖSE TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų prekybos tinklų parduotuvėse tyrimo metodika (toliau – metodika) nustato statistinio žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų prekybos tinklų parduotuvėse tyrimo (toliau – tyrimas) atlikimo metodus, tiriamojo objekto elementų aprėpties, vertinamųjų parametų, statistinių duomenų rinkimo, registravimo, tvarkymo ir apdorojimo, statistinių duomenų šaltinių, tyrimo periodiškumo, tyrimo vietos ir jų atrankos, statistinių duomenų administracinės patikros, statistinių rodiklių skaičiavimo, naudojamų kompiuterinių programų ir rezultatų naudotojams pateikimo tvarką.

2. Tyrimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsnis, Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS TYRIMO TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – nustatyti savaitines reprezentatyviųjų žemės ūkio ir maisto produktų mažmenines kainas Lietuvos reprezentatyviose prekybos tinklų parduotuvėse ir apibendrintą statistinę informaciją pateikti naudotojams bei sukurti informacinę aplinką žemės ūkio ir maisto produktų rinkos dalyviams, valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms ir kitiems informacijos naudotojams mažmeninės rinkos stebėsenos, analizės ir prognozės funkcijoms vykdyti.

III SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

4. Tyrime naudojamas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtas Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį COICOP klasifikatorius (toliau – COICOP), kurio galutinę versiją 1999 m. kovo mėn. patvirtino Jungtinių Tautų Statistikos komisija savo trisdešimtojoje sesijoje. Klasifikatorius paskelbtas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → Centrinė klasifikatorių duomenų bazė (CKDB).

IV SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

5.1. **Duomenų tvarkytojas** – VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

5.2. **Reprezentatyvioji prekybos tinklo parduotuvė** – kainų statistiniam tyrimui atrinkta vieno iš pagrindinių prekybos tinklų Lietuvoje (UAB „Maxima LT“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Palink“, UAB „Norfos mažmena“, UAB „Lidl Lietuva“) valdoma parduotuvė, kurioje vyksta savitarnos prekyba plataus asortimento maisto ir ne maisto produktais.

5.3. **Reprezentatyvusis žemės ūkio arba maisto produktas** (toliau – reprezentatyvusis produktas) – kainų statistiniam tyrimui atrinktas žemės ūkio arba maisto produktas, kurio vertės arba vartojimo išlaidų jam įsigyti dalis tam tikrų produktų visumoje yra didelė, o kainų pokytis – artimas bendrajam šios visumos produktų kainų pokyčiui. Reprezentatyviusius produktus atrenka duomenų tvarkytojas ir jų sąrašus suderina su ŽŪMPRIŠ valdytoja.5.4.

Tyrėjas – duomenų tvarkytojo darbuotojas, vykdamas žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės prekybos tinklų parduotuvėse tyrimą ir renkantis duomenis tyrimui.5.5. **Vidutinė mažmeninė žemės ūkio arba maisto produkto kaina prekybos tinklų parduotuvėse** (toliau – vidutinė produkto kaina) – vidutinė pasirinkto žemės ūkio arba maisto produkto kainos tam tikru laikotarpiu reikšmė, gaunama skaičiuojant reprezentatyviosiose prekybos tinklų parduotuvėse užregistruotų tų pačių arba panašių žemės ūkio arba maisto produktų vidutinių kainų svertinį vidurkį ir atsižvelgiant į tiriamojo miesto gyventojų skaičių.

5.6. **ŽŪMPRIŠ valdytoja** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

V SKYRIUS TIRIAMOSIOS VISUMOS ELEMENTŲ APRĖPTIS

6. Geografinė statistinio tyrimo taikymo aprėptis – 7 daugiausia gyventojų turinčios Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskritys, atrinktos siekiant reprezentuoti visą šalį.

7. Tyrimo įmonių vietos vienetų aprėptis – prekybos tinklų parduotuvės, atrinktos iš šios metodikos 6 punkte minimų Lietuvos apskričių.

8. Tiriamųjų produktų aprėptis – produktai, kuriuos vartotojai įsigyja šalies teritorijoje tiesiogiai vartojimo poreikiams patenkinti. Atrenkami būtiniausio vartojimo bei kiti reprezentatyvieji produktai, kurių sąrašas suderinamas su ŽŪMPRIS valdytoja.

9. Tiriamos faktinės produktų mažmeninės kainos, kuriomis produktus įsigyja vartotojai, įskaitant visus mokesčius.

10. Surinktų statistinių duomenų pagrindu skaičiuojamos vidutinės mažmeninės žemės ūkio ir maisto produktų kainos.

11. Statistinio tyrimo periodiškumas – kartas per savaitę.

12. Statistinio tyrimo objektas – produktų kainos pagal COICOP kodus:

12.1. duona ir grūdų produktai (0111);

12.2. mėsa (0112);

12.3. žuvis (0113);

12.4. pienas, sūris, kiaušiniai (0114);

12.5. aliejai ir riebalai (0115);

12.6. vaisiai (0116);

12.7. daržovės (0117);

12.8. cukrus, medus (0118);

12.9. 12.1–12.8 papunkčiams nepriskirti maisto produktai (0119);

12.10. geriamasis vanduo (012).

VI SKYRIUS

TYRIMUI TAIKOMI METODAI

13. Tiriamųjų apskričių, reprezentatyviųjų produktų ir tiriamųjų prekybos tinklų parduotuvių imčiai formuoti taikomas tikslinės atrankos metodas.

14. Atrenkant reprezentatyvius produktus siekiama, kad šie produktai kuo išsamiau reprezentuotų būtiniausius žemės ūkio ir maisto produktus, ilgiau nei 3 mėnesius išliktų rinkoje ir būtų galimybė minėtus produktus surasti visose tiriamose prekybos tinklų parduotuvėse. Duomenų tvarkytojas sudaro ir tvirtina reprezentatyviųjų žemės ūkio arba maisto produktų, tiriamų prekybos tinklų parduotuvėse, sąrašą (toliau – produktų sąrašas) su jų aprašymu, bendrą visoms apskritims ir visoms prekybos tinklų parduotuvėms.

15. Atrinkant reprezentatyvias prekybos tinklų parduotuves siekiama, kad jose būtų prekiaujama kuo didesniu skaičiumi reprezentatyviųjų žemės ūkio arba maisto produktų, kurie yra įtraukti į ŽŪMPRIS valdytojos patvirtintus sąrašus.

16. Pagal produkto aprašymą kainų tyrėjai kainoms registruoti prekybos tinklų parduotuvėse atrinka ne mažiau kaip 3 atskirų gamintojų (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale naudojamas pavadinimas „atvejis“) konkrečius žemės ūkio ar maisto produktus.

17. Atrinkti produktai turi atitikti produkto aprašymus, esančius produktų sąrašė, ir tenkinti šiuos reikalavimus:

17.1. būti prieinami vidutiniam vartotojui, t. y. tyrimui negali būti atrenkami patys brangiausi arba patys pigiausi produktai;

17.2. būti ne trumpiau nei 3 mėnesius parduodami reprezentatyviojoje prekybos tinklo parduotuvėje. Reikalaujama kiekvieną savaitę registruoti to paties produkto (to paties gamintojo, sudėties, svorio, dydžio, kokybės ir pan.) kainą;

17.3. būti randami visose prekybos tinklų parduotuvėse, kuriose atliekamas tyrimas.

18. Reprezentatyviųjų prekybos tinklų parduotuvių atranka atliekama taikant tikslinės atrankos metodą – iš kiekvienos tiriamosios apskrities atrinkama po vieną reprezentatyviąją atitinkamo prekybos tinklo parduotuvę.

19. Reprezentatyviųjų prekybos tinklų parduotuvių atranką vykdo duomenų tvarkytojas ir yra atsakingas už jų stebėseną, analizę, o esant poreikiui – keitimą.

VII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMAS IR APDOROJIMAS

20. Statistinių duomenų šaltinis – statistinis tyrimas. Statistinį tyrimą atlieka duomenų tvarkytojas pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą produktų sąrašą, suderintą su ŽŪMPRIS valdytoju. Tyrimo duomenis tyrėjai registruoja Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių (toliau – taisyklės) 1 priedas).

21. Kainos per savaitę (antradienį–ketvirtadienį) registruojamos Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskrityse esančiuose, šios metodikos 18–19 punktuose nustatyta tvarka atrinktose, prekybos tinklų parduotuvėse.

22. Registruoti produktų kainas tyrėjai turi pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą produktų sąrašą.

23. Tyrimui atlikti reikia turėti tiriamojo prekybos tinklo vadovybės išduotą leidimą. Prašymus dėl leidimų išdavimo rengia duomenų tvarkytojas ir kiekvienais metais iki gruodžio 15 d. teikia numatomo tirti prekybos tinklo vadovybei.

24. Atliekant tyrimą maisto produktų trumpalaikės (iki 1 savaitės trukmės) akcijos metu kainos su nuolaidomis registruojamos atskira eilute.

25. Tyrimo metu vienoje reprezentatyviojoje prekybos tinklo parduotuvėje registruojamos ne mažiau kaip 3 tiriamojo produkto skirtingų gamintojų kainos, atitinkančios nustatytas specifikacijas, tūrio, svorio ir fasuotės aprašymus.

26. Jeigu produktų sąrašė nurodyto nustatytų aprašymų (tūrio, svorio bei kitų) fasuotės produkto prekybos tinklo parduotuvėje nėra, reikia registruoti to produkto artimiausios pagal tūrį arba svorį fasuotės kainą ir ją perskaičiuoti į šiame sąrašė nurodyto tūrio arba svorio vieneto kainą.

VIII SKYRIUS STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS KONTROLĖ, NEATITIKČIŲ REGISTRAVIMAS

27. Tyrimo ir statistinių duomenų registravimo proceso kokybei užtikrinti turi būti naudojamos šios priemonės:

27.1. pritaikytos statistinių duomenų registravimo elektroninės arba popierinės formos;

27.2. tyrėjų komanda užduočiai atlikti skiriama rotacijos principu – kiekvieną kartą vyksta į kitą apskritį.

28. Tyrėjai statistinius duomenis registruoja ŽŪMPRIS duomenų bazėje (toliau – DB), naudodami interaktyvią duomenų įvesties sistemą (IDIS).

29. Duomenų registravimo ir įvedimo metu, naudojamos interaktyvios duomenų patikros priemonės, pvz. tikrinami reikšmių loginiai ryšiai, aritmetinės klaidos, statistiniai duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio statistiniais duomenimis.

30. Kainų registravimo ir duomenų įvedimo į ŽŪMPRIS DB procesų reikšmingos neatitiktys, koregavimo ir prevenciniai veiksmai registruojami Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės neatitikčių registravimo žurnale (taisyklių 3 priedas).

IX SKYRIUS STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

31. Remiantis ŽŪMPRIS DB saugomais tyrimo statistiniais duomenimis, apskaičiuojamos mažmeninės tiriamųjų produktų vidutinės kainos, taikant paprasto aritmetinio vidurkio formulę didžiuosiuose Lietuvos apskrityse bei taikant svertinio

aritmetinio vidurkio formulę, apskaičiuojant vidutines kainas prekybos tinklų parduotuvėse. Svoriu laikomas gyventojų skaičius 7 didžiųjų Lietuvos apskričių. Gyventojų skaičius kiekvienų einamųjų metų pradžioje yra peržiūrimas ir atnaujinamas remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis.

32. Vidutinė produkto kaina ($P_k^{(i)}$) tam tikroje apskrityje apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_k^{(i)} = \frac{1}{n} \cdot \sum_{T=1}^j P_{k,T}^{(i)} ;$$

$P_k^{(i)}$ – vidutinė i -jo produkto kaina k -tojoje apskrityje;

$P_{k,T}^{(i)}$ – i -jo produkto kaina (atsiuro gamintojo) k -tojoje apskrityje T prekybos tinklo parduotuvėje, tam tikru laikotarpiu;

(i) – reprezentatyvusis produktas;

T – prekybos tinklo parduotuvė;

j – tiriamų prekybos tinklo parduotuvių skaičius k -tojoje apskrityje;

n – i -jo produkto registravimo atvejų (kainų) skaičius k -tojoje apskrityje.

33. Vidutinė produkto kaina ($P_T^{(i)}$) tam tikroje prekybos tinklo parduotuvėje Lietuvoje apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_T^{(i)} = \frac{1}{\sum_{k=1}^m C_k} \cdot \sum_{k=1}^m P_{k,T}^{(i)} \cdot C_k ;$$

$P_T^{(i)}$ – vidutinė i -jo produkto kaina T prekybos tinklo parduotuvėje;

m – apskričių skaičius;

C_k – gyventojų skaičius k -ojoje apskrityje einamaisiais metais.

34. Vidutinė produkto kaina Lietuvoje ($P_{LT}^{(i)}$) apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_{LT}^{(i)} = \frac{1}{\sum_{k=1}^m C_k} \cdot \sum_{k=1}^m P_k^{(i)} \cdot C_k .$$

$P_{LT}^{(i)}$ – vidutinė i -jo produkto kaina LT Lietuvoje;

35. Turint informaciją apie tam tikrų produktų pardavimo apyvartas arba užimamą rinkos dalį, vidutinei produkto kainai skaičiuoti naudojamas aritmetinio svertinio vidurkio skaičiavimo metodas, svoriu laikant atitinkamų gaminių apyvartą arba užimamą rinkos dalį Lietuvoje.

NAUDOJAMOS KOMPIUTERINĖS PROGRAMOS

36. Statistiniams duomenims įvesti ir apdoroti naudojama IDIS, sukurta ORACLE RDBVS pagrindu.

XI SKYRIUS NAUDOTOJAMS PATEIKIAMĖ REZULTATAI

37. Apibendrinta statistinė informacija apie žemės ūkio ir maisto produktų kainas prekybos tinklų parduotuvėse naudotojams teikiama:

37.1. ne vėliau kaip kiekvienos savaitės penktadienio 16 val.:

37.1.1. skelbiama interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

37.1.2. perduodama ŽŪMPRIS valdytojais;

37.2. pagal duomenų tvarkytojo nustatytą ir patvirtintą grafiką rengiamos suvestinės ataskaitos ir skelbiamos oficialiajame dvisavaitiniame informaciniame statistiniame leidinyje „Agro RINKA“ ir pusmetiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Duomenų tvarkytojas kiekvienų metų pabaigoje peržiūri metodiką ir produktų sąrašą, atsižvelgdamas į metų statistinio tyrimo statistinius duomenis, siūlo pakeitimus.

39. Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti statistinių duomenų konfidencialumą, tvarkyti jų apskaitą ir statistinius duomenis saugoti, kaip nurodyta tyrimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-274](#), 2013-04-16, *Žin.*, 2013, Nr. 41-1999 (2013-04-20), i. k. 1132330ISAK003D-274

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2016 m. liepos 19 d.
įsakymu
Nr. 3D-418

PREKYBOS TINKLŲ PARDUOTUVĖSE PARDUODAMŲ ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ KILMĖS TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo metodika (toliau – metodika) nustato statistinio žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo (toliau – tyrimas) atlikimo metodus, tiriamojo objekto elementų aprėpties, vertinamųjų parametrų, statistinių duomenų registravimo, tvarkymo ir apdorojimo, statistinių duomenų šaltinių, tyrimo periodiškumo, tyrimo vietos ir jų atrankos, statistinių duomenų administracinės patikros, statistinių rodiklių skaičiavimo, naudojamų kompiuterinių programų ir rezultatų naudotojams pateikimo tvarką.

2. Tyrimą reglamentuoja šie teisės aktai:

2.1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsnis;

2.2. Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“;

2.3. Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo 4 straipsnis;

2.4. 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2015/2283 (OL 2015 L 327, p. 1), 9 ir 26 straipsniai, nustatantys bendruosius maisto produktų ženklinimo reikalavimus;

2.5. 2000 m. liepos 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1760/2000, nustatantis galvijų identifikavimo bei registravimo sistemą, reglamentuojantis jautienos bei jos produktų ženklinimą ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 820/97 (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 30 tomas, p. 248), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2016/429 (OL 2016 L 84, p. 1);

2.6. 2013 m. gruodžio 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1337/2013, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 taikymo taisyklės, susijusios su šviežios, atšaldytos ir užšaldytos kiaulienos, avienos, ožkienos ir paukštienos kilmės šalies arba kilmės vietos nuorodomis (OL 2013 L 335, p. 19);

2.7. 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL 2013 L 269, p. 1), 60 straipsnis, apibrėžiantis kilmės įgijimą.

II SKYRIUS TYRIMO TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – du kartus per metus nustatyti reprezentatyviųjų žemės ūkio ir maisto produktų grupių kilmės pokyčius Lietuvos reprezentatyviosiose prekybos tinklų parduotuvėse ir apibendrintą statistinę informaciją pateikti naudotojams bei sukurti informacinę aplinką žemės ūkio ir maisto produktų rinkos dalyviams, valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms ir kitiems informacijos naudotojams mažmeninės rinkos stebėsenos, analizės ir prognozės funkcijoms vykdyti.

III SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

4. Tyrime naudojamas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtas Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį COICOP klasifikatorius (toliau – COICOP), kurio galutinę versiją 1999 m. kovo mėn. patvirtino Jungtinių Tautų Statistikos komisija savo trisdešimtojoje sesijoje. Klasifikatorius paskelbtas Lietuvos statistikos departamento internet svetainėje osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → centrinė klasifikatorių duomenų bazė (CKDB). Produktai skirstomi pagal Lietuvos ir kitų šalių kilmę.

IV SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

5.1. **Duomenų tvarkytojas** – valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

5.2. **Produkto kilmė** – kaip nurodyta reglamento (ES) Nr. 952/2013 60 straipsnyje.

5.3. **Reprezentatyviųjų žemės ūkio arba maisto produktų grupė** (toliau – reprezentatyviųjų produktų grupė) – prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimui atrinkti maisto produktai, kurie yra svarbūs Lietuvos gamintojams ir vartotojams.

5.4. **Reprezentatyvioji prekybos tinklo parduotuvė** – kainų statistiniam tyrimui atrinkta vieno iš pagrindinių prekybos tinklų Lietuvoje (UAB „Maxima LT“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Palink“, UAB „Norfos mažmena“, UAB „Lidl Lietuva“) valdoma parduotuvė, kurioje vyksta savitarnos prekyba plataus asortimento maisto ir ne maisto produktais.

5.5. **Tyrėjas** – duomenų tvarkytojo darbuotojas, vykdamas žemės ūkio ir maisto produktų kilmės prekybos tinklų parduotuvėse tyrimą ir renkantis tyrimo duomenis apie žemės ūkio ir maisto produktų kilmę.

5.6. **ŽŪMPRIS valdytoja** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

V SKYRIUS

TIRIAMOSIOS VISUMOS ELEMENTŲ APRĖPTIS

6. Geografinė tyrimo taikymo aprėptis – 7 daugiausia gyventojų turinčios Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskritys, atrinktos siekiant reprezentuoti visą šalį.

7. Tyrimo vienetų aprėptis – didžiųjų prekybos tinklų (UAB „Maxima LT“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Palink“, UAB „Norfos mažmena“, UAB „Lidl Lietuva“) parduotuvės, atrinktos dėl jose esančio plataus reprezentatyviųjų produktų grupės asortimento.

8. Tiriamųjų reprezentatyviųjų produktų grupių aprėptis – žemės ūkio ir maisto produktų grupės, kurių produktus vartotojai įsigyja šalies teritorijoje tiesiogiai vartojimo poreikiams patenkinti. Reprezentatyviųjų produktų grupes atrenka duomenų tvarkytojas ir jų sąrašus patvirtina suderinęs su ŽŪMPRIS valdytoja.

9. Tiriamųjų produktų aprėptis reprezentatyviųjų produktų grupėje – žemės ūkio ir maisto produktų, kuriuos vartotojai įsigyja šalies teritorijoje tiesiogiai vartojimo poreikiams

patenkinti, visuma nustatytoje produktų grupėje, prekybos tinklo parduotuvėje, nepriklausomai nuo produktų sudėties, pakuotės bei kitų charakteristikų.

10. Tiriama žemės ūkio produktų ar žaliavos, iš kurios produktas pagamintas, reprezentatyviosios grupės kilmė atskirose prekybos tinklų parduotuvėse.

11. Produkto ar žaliavos, iš kurios produktas pagamintas, kilmei nustatyti naudojama informacija, nurodyta parduotuvės lentynoje.

12. Surinktų statistinių duomenų pagrindu skaičiuojama žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis atskirose prekybos tinklų parduotuvėse ir žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis Lietuvoje.

13. Tyrimo periodiškumas – du kartai per metus.

14. Tyrimo objektas – produktų grupių kilmė prekybos tinklo parduotuvėje pagal COICOP kodus:

14.1. mėsa (0114);

14.2. pienas, pieno gaminiai, kiaušiniai (0112);

14.3. daržovės (0117).

VI SKYRIUS

TYRIMO METODAI

15. Tiriamųjų apskričių, reprezentatyviųjų produktų grupių, tiriamųjų prekybos tinklų parduotuvių ir reprezentatyviųjų produktų grupių imčiai formuoti taikomas tikslinės atrankos metodas.

16. Pagal produkto grupės aprašymą tyrėjai, prekybos tinklų parduotuvėse tiria nustatytos produktų grupės produktų visumos kilmę, nepriklausomai nuo produktų sudėties, pakuotės, išdėstymo bei kitų charakteristikų ir rengia prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo ataskaitas pagal Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių (toliau – taisyklės) 2 priede pateiktą formą.

17. Reprezentatyviųjų prekybos tinklų parduotuvių atranką vykdo duomenų tvarkytojas ir yra atsakingas už jų stebėseną, analizę, o esant poreikiui – keitimą.

VII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMAS IR APDOROJIMAS

18. Statistinių duomenų surinkimą ir tvarkymą duomenų tvarkytojas organizuoja pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą reprezentatyviųjų produktų grupių sąrašą (toliau – produktų grupių sąrašas), suderintą su ŽŪMPRIS valdytoju. Tyrimo duomenis tyrėjai registruoja prekybos tinklų parduotuvėse parduodamų žemės ūkio ir maisto produktų kilmės tyrimo ataskaitoje (taisyklių 2 priedas).

19. Tyrimas atliekamas 2 kartus per metus: kovo ir spalio mėnesiais, Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskrityse esančiose prekybos tinklų parduotuvėse.

20. Registrudami statistinius duomenis apie žemės ūkio ir maisto produktų kilmę prekybos tinklų parduotuvėse, tyrėjai turi vadovautis duomenų tvarkytojo patvirtintu reprezentatyviųjų produktų grupių sąrašu.

21. Tyrimui atlikti reikia turėti prekybos tinklo vadovybės išduotą leidimą. Prašymus dėl leidimų išdavimo rengia duomenų tvarkytojas ir kiekvienais metais iki gruodžio 15 d. teikia prekybos tinklo, kuriame numatoma atlikti tyrimą, vadovybei.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS KONTROLĖ

22. Tyrimo ir statistinių duomenų registravimo proceso kokybei užtikrinti turi būti naudojamos šios priemonės:

22.1. pritaikytos statistinių duomenų registravimo elektroninės arba popierinės formos;

22.2. tyrėjų komanda užduočiai atlikti skiriama rotacijos principu – kiekvieną kartą ji vyksta į kitą apskritį.

23. Tyrėjai statistinius duomenis, pagal taisyklių 2 priede nustatytą formą, registruoja duomenis įvesdami į ŽŪMPRIS duomenų bazę, naudodami interaktyvią duomenų įvesties sistemą (IDIS).

24. Statistinių duomenų įvedimas kontroliuojamas naudojant programą, kuri juos įvedant atlieka klaidų paiešką. Tikrinami reikšmių loginiai ryšiai, aritmetinės klaidos, statistiniai duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio statistiniais duomenimis.

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

25. Remiantis ŽŪMPRIS duomenų bazėje saugomais tyrimo duomenimis, žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis atskirose prekybos tinkluose

($C_{t,PT}^{(i)}$) apskaičiuojama pagal formulę:

$$C_{t,PT}^{(i)} = \frac{\sum_{A=1}^m K_{t,A}^{(i)}}{\sum_{A=1}^n N_{t,A}^{(i)}} * 100;$$

$C_{t,PT}^{(i)}$ – žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis atitinkamo prekybos tinklo (PT) parduotuvėse;

$K_{t,A}^{(i)}$ – i -os reprezentatyviosios produktų grupės produktų visuma t -osiose atitinkamo prekybos tinklo (PT) parduotuvėse tyrimo metu, pagal taisyklių 2 priede nustatytus produkto kilmės požymius;

$N_{t,A}^{(i)}$ – i -os reprezentatyviosios produktų grupės tiriamoji produktų visuma t -osiose atitinkamo prekybos tinklo (PT) parduotuvėse, tyrimo metu;

A – reprezentatyviosios produktų grupės produktas;

t – atitinkamo prekybos tinklo (PT) parduotuvės, kuriose atliekamas tyrimas;

n – reprezentatyviosios produktų grupės produktų visuma t -ose prekybos tinklo (PT) parduotuvėse tyrimo metu;

m – t -ose atitinkamo prekybos tinklo (PT) parduotuvėse nustatytas produktų skaičius, pagal taisyklių 2 priede nustatytus produkto kilmės požymius.

26. Remiantis ŽŪMPRIS duomenų bazėje saugomais tyrimo duomenimis, žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis Lietuvoje ($C_{PT,LT}^{(i)}$) apskaičiuojama pagal formulę:

$$C_{PT,LT}^{(i)} = \frac{\sum_{PT=1}^m K_{PT}^{(i)}}{\sum_{PT=1}^n N_{PT}^{(i)}} * 100 ;$$

$C_{PT,LT}^{(i)}$ – žemės ūkio ir maisto produktų reprezentatyviosios grupės kilmės procentinė dalis Lietuvoje;

$K_{PT}^{(i)}$ – i -os reprezentatyviosios produktų grupės produktų visuma PT – ojo prekybos tinklo parduotuvėse tyrimo metu, pagal taisyklių 2 priede nustatytus produkto kilmės požymius;

$N_{PT}^{(i)}$ – i -os reprezentatyviosios grupės produktų etikečių visuma PT –ojo prekybos tinklo parduotuvėse tyrimo metu;

PT – prekybos tinklas;

n – reprezentatyviosios produktų grupės produkto etikečių visuma PT -ojo prekybos tinklo parduotuvėse tyrimo metu;

m – PT - ojo prekybos tinklo parduotuvėse nustatytas reprezentatyviųjų produktų skaičius, pagal taisyklių 2 priede nustatytus produkto kilmės požymius.

X SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERINĖS PROGRAMOS

27. Tyrimo statistinių duomenų bazė, statistinių duomenų įvedimo ir kontrolės programa sukurta naudojant ORACLE.

XI SKYRIUS

NAUDOTOJAMS PATEIKIAMİ REZULTATAI

28. Suvestinė statistinė lyginamoji informacija apie produktų kilmę Lietuvos prekybos tinklų parduotuvėse už praėjusį laikotarpį teikiama naudotojams:

28.1. du kartus per metus – iki kovo 31 d. ir iki spalio 31 d.

28.1.1. skelbiama interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

28.1.2. perduodama ŽŪMPRIS valdytojais;

28.2. pagal duomenų tvarkytojo nustatytą ir patvirtintą grafiką rengiamos suvestinės ataskaitos ir skelbiamos oficialiajame dvisavaitiniame informaciniame statistiniame leidinyje „Agro RINKA“ bei pusmetiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

XII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Kiekvienų metų pabaigoje metodika ir produktų grupių sąrašas peržiūrimi duomenų tvarkytojo atsižvelgiant į metų tyrimo statistinius duomenis ir, jei būtina, siūlomi pakeitimai.

30. Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti statistinių duomenų konfidencialumą, tvarkyti jų apskaitą ir statistinius duomenis saugoti, kaip nurodyta tyrimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2011 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-941
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. liepos 19 d. įsakymo Nr. 3D-418
redakcija)

ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ KAIMO VIETОВIŲ PARDUOTUVĖSE TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo metodika (toliau – metodika) nustato statistinio žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo (toliau – tyrimas) atlikimo metodus, tiriamojo objekto elementų aprėpties, vertinamųjų parametrų, statistinių duomenų rinkimo, registravimo, tvarkymo ir apdorojimo, statistinių duomenų šaltinių, tyrimo periodiškumo, tyrimo vietos ir jų atrankos, statistinių duomenų administracinės patikros, statistinių rodiklių skaičiavimo, naudojamų kompiuterinių programų ir rezultatų naudotojams pateikimo tvarką.

2. Tyrimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsnis ir Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS TYRIMO TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – nustatyti mėnesines vidutines žemės ūkio ir maisto produktų kainas kaimo vietovių, kurių gyventojų skaičius neviršija 3 000, parduotuvėse ir apibendrintą statistinę informaciją pateikti naudotojams. Tyrimo statistiniai duomenys reikalingi rengti statistinę informaciją ir teikti ją naudotojams bei sukurti informacinę aplinką žemės ūkio ir maisto produktų rinkos dalyviams, valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms ir kitiems informacijos naudotojams mažmeninės rinkos stebėsenos, analizės ir prognozės funkcijoms vykdyti.

III SKYRIUS TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

4. Tyrime naudojamas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtas Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį COICOP klasifikatorius (toliau – COICOP), kurio galutinę versiją 1999 m. kovo mėn. patvirtino Jungtinių Tautų Statistikos komisija savo trisdešimtojoje sesijoje. Klasifikatorius paskelbtas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → Centrinė klasifikatorių duomenų bazė (CKDB).

IV SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

5.1. **Duomenų tvarkytojas** – valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

5.2. **Reprezentatyvioji kaimo vietovės parduotuvė** – vienoje iš didžiųjų Lietuvos apskričių gyvenviečių esanti parduotuvė, atrinkta žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų statistiniam tyrimui atlikti.

5.3. **Reprezentatyvusis žemės ūkio arba maisto produktas** (toliau – reprezentatyvusis produktas) – kainų statistiniam tyrimui atrinktas žemės ūkio arba maisto produktas, kurio vertės arba vartojimo išlaidų jam įsigyti dalis tam tikrų produktų visumoje yra didelė, o kainų pokytis – artimas bendrajam šios visumos produktų kainų pokyčiui. Reprezentatyviusius produktus atrenka duomenų tvarkytojas ir jų sąrašus suderina su ŽŪMPRIS valdytoja.

5.4. **Tyrėjas** – duomenų tvarkytojo darbuotojas, vykdamas žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų kaimo vietovių parduotuvėse tyrimą ir renkantis duomenis tyrimui.

5.5. **Vidutinė mažmeninė žemės ūkio arba maisto produkto kaina kaimo vietovių parduotuvėse** (toliau – vidutinė produkto kaina) – vidutinė pasirinkto žemės ūkio arba maisto produkto kainos tam tikru laikotarpiu reikšmė, gaunama skaičiuojant reprezentatyviosiose kaimo vietovių parduotuvėse užregistruotų tų pačių arba panašių žemės ūkio arba maisto produktų vidutinių kainų aritmetinį vidurkį.

5.6. **ŽŪMPRIS valdytoja** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

V SKYRIUS TIRIAMOSIOS VISUMOS ELEMENTŲ APRĖPTIS

6. Geografinė statistinio tyrimo taikymo aprėptis – 7 daugiausia gyventojų turinčios Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskrityse esančios kaimo vietovės, atrinktos siekiant reprezentuoti visą šalį.

7. Tyrimo vietos vienetų aprėptis – ne mažiau kaip 3 iš taisyklių 6 punkte nurodytų apskričių atrinktos mažmeninės kaimo vietovių maisto produktų parduotuvės, išskyrus prekybos tinklą UAB „Maxima LT“, UAB „Rimi Lietuva“, UAB „Palink“, UAB „Norfos mažmena“, UAB „Lidl Lietuva“ parduotuves.

8. Tiriamųjų produktų aprėptis – produktai, kuriuos vartotojai įsigyja šalies teritorijoje tiesiogiai vartojimo poreikiams tenkinti. Atrinktų reprezentatyviųjų produktų sąrašas suderinamas su ŽŪMPRIS valdytoju.

9. Tiriamos faktinės produktų mažmeninės kainos, kuriomis produktus įsigyja vartotojai, įskaitant visus mokesčius.

10. Surinktų duomenų pagrindu skaičiuojamos vidutinės mažmeninės žemės ūkio ir maisto produktų kainos šalies mastu.

11. Tyrimo periodiškumas – kartas per mėnesį.

12. Statistinio tyrimo objektas – produktų kainos pagal COICOP kodus:

12.1. duona ir grūdų produktai (0111);

12.2. mėsa (0112);

12.3. žuvis (0113);

12.4. pienas, sūris ir kiaušiniai (0114);

12.5. aliejai ir riebalai (0115);

12.6. vaisiai (0116);

12.7. daržovės (0117);

12.8. cukrus, medus (0118);

12.9. prie 12.1–12.8 papunkčių nepriskirti maisto produktai (0119);

12.10. geriamasis vanduo (012).

VI SKYRIUS

TYRIMUI TAIKOMI METODAI

13. Tiriamųjų apskričių, reprezentatyviųjų produktų ir kaimo vietovių parduotuvių imčiai formuoti taikomas tikslinės atrankos metodas.

14. Tiriamos iš 7 daugiausia gyventojų turinčių Lietuvos apskričių: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus tikslinės atrankos metodu atrinktos kaimo vietovės, kuriose gyvena ne daugiau kaip 3 000 gyventojų.

15. Atrenkant reprezentatyviusius produktus siekiama, kad šie produktai kuo išsamiau reprezentuotų būtiniausius žemės ūkio ir maisto produktus, ilgiau nei 3 mėnesius išliktų rinkoje, būtų randami visose tiriamose kaimo vietovių parduotuvėse. Duomenų tvarkytojas sudaro ir tvirtina reprezentatyviųjų produktų sąrašą su detaliu aprašymu, bendrą visoms apskrityms ir visoms kaimo vietovių parduotuvėms.

16. Pagal produkto aprašymą tyrėjai produktų kainoms registruoti kaimo vietovių parduotuvėse atrenka ne mažiau kaip 3 atskirų gamintojų (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnalo skiltyje vartojamas pavadinimas „atvejis“) konkrečius produktus.

17. Atrinkti produktai turi atitikti produkto aprašymus, esančius reprezentatyviųjų produktų, tiriamų kaimo vietovių parduotuvėse, sąrašė ir tenkinti šiuos reikalavimus:

17.1. būti prieinami vidutiniam vartotojui, t. y. tyrimui negali būti atrenkami patys brangiausi arba patys pigiausi produktai;

17.2. būti ne trumpiau nei 3 mėnesius parduodami reprezentatyviojoje kaimo vietovės parduotuvėje. Reikalaujama kiekvieną mėnesį registruoti to paties produkto (to paties gamintojo, sudėties, svorio, dydžio, kokybės ir pan.) kainą.

18. Reprezentatyviųjų kaimo vietovių parduotuvių atranka atliekama taikant tikslinės atrankos metodą – iš kiekvienos tiriamosios apskrities atrenkama ne mažiau kaip po 3 reprezentatyvias kaimo vietovių parduotuves.

19. Reprezentatyviųjų kaimo vietovių parduotuvių atranką vykdo duomenų tvarkytojas ir yra atsakingas už jų stebėseną, analizę, o esant poreikiui – keitimą.

VII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMAS IR APDOROJIMAS

20. Statistinių duomenų šaltinis – statistinis tyrimas. Statistinį tyrimą atlieka duomenų tvarkytojas pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą reprezentatyviųjų produktų sąrašą, suderintą su ŽŪMPRIS valdytoju. Tyrimo statistinius duomenis tyrėjai registruoja Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių (toliau – taisyklės) 1 priedas).

21. Produktų kainos registruojamos iki einamojo mėnesio 17 d., kiekvienoje Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskrityje, atrenkant ne mažiau kaip po 3 kaimo vietovių parduotuves.

22. Registruoti produktų kainas tyrėjai turi pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą reprezentatyviųjų produktų, tiriamų kaimo vietovės parduotuvėse, sąrašą.

23. Atliekant tyrimą neregistruojamos maisto produktų trumpalaikės (iki 1 savaitės trukmės) akcijos metu kainos su nuolaidomis.

24. Tyrimo metu to paties produkto vidutinei kainai nustatyti reikia registruoti ne mažiau kaip po 3 tiriamojo produkto skirtingų gamintojų kainas toje pačioje parduotuvėje (jeigu yra galimybė), atitinkančias nustatytas produkto specifikacijas, tūrio, svorio ir fasuotės aprašymus.

25. Jeigu produktų sąrašė nurodyto nustatytų aprašymų (tūrio, svorio bei kitų) fasuotės produkto parduotuvėje nėra, reikia registruoti to produkto artimiausios pagal tūrį arba svorį fasuotės kainą ir ją perskaičiuoti į šiame sąrašė nurodyto tūrio arba svorio vieneto kainą.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS KONTROLĖ, NEATITIKČIŲ REGISTRAVIMAS

26. Statistinio tyrimo ir statistinių duomenų registravimo proceso kokybei užtikrinti turi būti naudojamos šios priemonės:

26.1. pritaikytos statistinių duomenų registravimo elektroninės arba popierinės formos;

26.2. tyrime konkrečioje kaimo vietovės parduotuvėje turi dalyvauti 2 tyrėjai;

26.3. tyrėjų komanda užduočiai atlikti skiriama rotacijos principu.

27. Tyrėjai duomenis įveda į ŽŪMPRIS duomenų bazę (toliau – DB), naudodami interaktyvią duomenų įvesties sistemą (toliau – IDIS).

28. Statistinių duomenų įvedimas kontroliuojamas naudojant programą, kuri juos įvedant atlieka klaidų paiešką. Tikrinami reikšmių loginiai ryšiai, aritmetinės klaidos, statistiniai duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio statistiniais duomenimis.

29. Tyrėjų grupės vadovas atlieka duomenų įvedimo į DB proceso kokybės stebėseną ir tvirtina tyrimo duomenis.

30. Kainų registravimo ir duomenų įvedimo į ŽŪMPRIS DB procesų reikšmingos neatitiktys, koregavimo ir prevenciniai veiksmai registruojami Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės neatitikčių registravimo žurnale (taisyklių 3 priedas).

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

31. Remiantis tyrimo statistiniais duomenimis apskaičiuojama mažmeninė tiriamųjų produktų vidutinė kaina Lietuvos reprezentatyviosiose kaimo vietovių parduotuvėse, taikant aritmetinio vidurkio kainos skaičiavimo metodą.

32. Vidutinė produkto kaina Lietuvoje ($P_{LT}^{(i)}$) apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_{LT}^{(i)} = \frac{1}{n} \cdot \sum_{l=1}^n P_l^{(i)},$$

$P_l^{(i)}$ – i -ojo produkto kaina l -toje parduotuvėje tam tikru laikotarpiu, kuriuo atliekamas tyrimas;

n – kaimo vietovėse parduotuvių skaičius, kuriose atliekamas tyrimas.

X SKYRIUS NAUDOJAMOS KOMPIUTERINĖS PROGRAMOS

33. Statistiniams duomenims įvesti ir apdoroti naudojama IDIS, sukurta ORACLE RDBVS pagrindu.

XI SKYRIUS NAUDOTOJAMS PATEIKIAMİ REZULTATAI

34. Apibendrinta statistinė informacija apie maisto produktų kainas reprezentatyviosiose Lietuvos kaimo vietovių parduotuvėse teikiama naudotojams:

34.1. ne vėliau kaip kiekvieno mėnesio 20 dieną:

34.1.1. perduodama ŽŪMPRIS valdytojai;

34.1.2. skelbiama interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt;

34.2. pagal duomenų tvarkytojo parengtą ir patvirtintą grafiką rengiamos suvestinės ataskaitos ir skelbiamos oficialiajame dvisavaitiniame informaciniame statistiniame leidinyje „Agro RINKA“ ir pusmetiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Kiekvienų metų pabaigoje metodika ir reprezentatyviųjų žemės ūkio arba maisto produktų, tiriamų kaimo vietovių parduotuvėse, sąrašas peržiūrimas duomenų tvarkytojo, atsižvelgiant į metų statistinio tyrimo statistinius duomenis, ir, jeigu būtina, siūlomi pakeitimai.

36. Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti statistinių duomenų konfidencialumą, tvarkyti jų apskaitą ir statistinius duomenis saugoti, kaip nurodyta tyrimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2011 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 3D-941
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. liepos 19 d. įsakymo Nr. 3D-418
redakcija)

ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ MAŽMENINIŲ KAINŲ BEI ŪKINIŲ GYVŪNŲ KAINŲ TURGAVIETĖSE TYRIMO METODIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų turgavietėse tyrimo metodika (toliau – metodika) nustato statistinio žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų turgavietėse tyrimo (toliau – tyrimas) atlikimo metodus, tiriamojo objekto elementų aprėpties, vertinamųjų parametrų, statistinių duomenų rinkimo, registravimo, tvarkymo ir apdorojimo, statistinių duomenų šaltinių, tyrimo periodiškumo, tyrimo vietos ir jų atrankos, statistinių duomenų administracinės patikros, statistinių rodiklių skaičiavimo, naudojamų kompiuterinių programų ir rezultatų naudotojams pateikimo tvarką.

2. Tyrimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo 12 straipsnis, Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 3D-156 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

II SKYRIUS TYRIMO TIKSLAS

3. Tyrimo tikslas – nustatyti mėnesines vidutines žemės ūkio ir maisto produktų mažmenines kainas bei ūkinių gyvūnų kainas turgavietėse ir apibendrintą statistinę informaciją pateikti naudotojams, bei sukurti informacinę aplinką žemės ūkio ir maisto produktų rinkos dalyviams, valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms ir kitiems informacijos naudotojams mažmeninės rinkos stebėsenos, analizės ir prognozės funkcijoms vykdyti.

III SKYRIUS

TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

4. Tyrime naudojamas Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtas Individualaus vartojimo išlaidų pagal paskirtį COICOP klasifikatorius (toliau – COICOP), kurio galutinę versiją 1999 m. kovo mėn. patvirtino Jungtinių Tautų Statistikos komisija savo trisdešimtojoje sesijoje. Klasifikatorius paskelbtas Lietuvos statistikos departamento interneto svetainėje osp.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → Centrinė klasifikatorių duomenų bazė (CKDB).

IV SKYRIUS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. Metodikoje vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai:

5.1. **Duomenų tvarkytojas** – valstybės įmonė Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

5.2. **Reprezentatyvioji žemės ūkio ir maisto produktų turgavietė** – viename iš didžiųjų Lietuvos miestų ar jo regiono centre esanti turgavietė, atrinkta pagal užimtumą, apyvartą ir produktų asortimentą žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų statistiniam tyrimui atlikti.

5.3. **Reprezentatyvioji ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų turgavietė** – vienoje iš didžiųjų Lietuvos apskričių esanti turgavietė, atrinkta ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų kainų turgavietėse statistiniam tyrimui atlikti.

5.4. **Reprezentatyvusis žemės ūkio arba maisto produktas** (toliau – reprezentatyvusis produktas) – kainų statistiniam tyrimui atrinktas žemės ūkio arba maisto produktas, kurio vertės arba vartojimo išlaidų jam įsigyti dalis tam tikrų produktų visumoje yra didelė, o kainų pokytis – artimas bendrajam šios visumos produktų kainų pokyčiui. Reprezentatyviuosius produktus atrenka duomenų tvarkytojas ir jų sąrašus suderina su ŽŪMPRIŠ valdytoja.

5.5. **Tyrėjas** – duomenų tvarkytojo darbuotojas, vykdamas žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų turgavietėse tyrimą ir renkantis duomenis tyrimui.

5.6. **Turgavietė** (vadinamasis ūkininkų turgelis) (toliau – ūkininkų turgavietė) – teritorijų planavimo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka prekybos veiklai suformuota lauko teritorija, pritaikyta prekybai nuo laikinųjų prekybos įrenginių (prekystalių, vežimėlių), iš automobilių, stoginėse, paviljonuose ir kituose joje pastatytuose statiniuose (įskaitant laikinus), kurioje nuolat arba tam tikromis savaitės dienomis fiziniai ir juridiniai asmenys, sumokėję turgavietės administratoriaus nustatytą mokestį, parduoda žemės ūkio ir maisto produktus, gyvus gyvūnus, miško gėrybes, augalus ir kitas ne maisto prekes.

5.7. **Vidutinė mažmeninė žemės ūkio arba maisto produkto kaina turgavietėse** (toliau – vidutinė kaina) – vidutinė pasirinkto žemės ūkio arba maisto produkto kainos tam tikru laikotarpiu reikšmė, gaunama skaičiuojant reprezentatyviosiose žemės ūkio ir maisto produktų turgavietėse užregistruotų tų pačių arba panašių žemės ūkio arba maisto produktų vidutinių kainų aritmetinį vidurkį.

5.8. **Vidutinė ūkinio gyvūno kaina turgavietėse** – vidutinė pasirinkto ūkinio gyvūno kainos tam tikru laikotarpiu reikšmė, gaunama skaičiuojant reprezentatyviosiose ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų turgavietėse užregistruotų tų pačių arba panašių ūkinių gyvūnų vidutinių kainų aritmetinį vidurkį.

5.9. **ŽŪMPRIS valdytoja** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

V SKYRIUS

TIRIAMOSIOS VISUMOS ELEMENTŲ APRĖPTIS

6. Geografinė tyrimo taikymo aprėptis – 7 daugiausia gyventojų turinčios Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus apskritys, atrinktos siekiant reprezentuoti visą šalį.

7. Tyrimo vietos vienetų aprėptis – ne mažiau kaip po 1 ūkinių gyvūnų, 3 žemės ūkio ir/arba maisto produktų bei 1 ūkininkų turgavietę, esančias 6 punkte išvardytose apskrityse, kurių užimtumas ir apyvarta pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis yra didžiausi.

8. Tiriamųjų produktų aprėptis – produktai, kuriuos vartotojai įsigyja šalies teritorijoje tiesiogiai vartojimo ir ūkinės veiklos poreikiams patenkinti. Atrenkami būtiniausio vartojimo bei kiti reprezentatyvieji produktai, jų sąrašas suderinamas su ŽŪMPRIS valdytoja.

9. Tiriamųjų ūkinių gyvūnų aprėptis – ūkiniai gyvūnai, kuriuos vartotojai įsigyja šalies turgavietėse tiesiogiai ūkinės veiklos ir vartojimo poreikiams patenkinti. Duomenų tvarkytojas sudaro ir tvirtina reprezentatyviųjų ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų su jų

aprašymu sąrašą, bendrą visoms apskritims ir visoms turgavietėms, ir jį suderina su ŽŪMPRIS valdytoja.

10. Tiriamos faktinės mažmeninės produktų bei ūkinių gyvūnų kainos, kuriomis juos įsigyja vartotojai.

11. Tyrimo periodiškumas – kartas per mėnesį.

12. Statistinio tyrimo objektas – produktų kainos pagal COICOP kodus bei ūkinių gyvūnų kainos pagal grupes:

12.1. duona ir grūdų produktai (0111);

12.2. mėsa (0112);

12.3. žuvis (0113);

12.4. pienas, sūris ir kiaušiniai (0114);

12.5. aliejai ir riebalai (0115);

12.6. vaisiai (0116);

12.7. daržovės (0117);

12.8. medus (0118).

VI SKYRIUS

TYRIMO METODAI

13. Tiriamųjų apskričių, reprezentatyviųjų produktų ir turgaviečių imčiai formuoti taikomas tikslinės atrankos metodas.

14. Atrenkant reprezentatyvius ūkinius gyvūnus ir žemės ūkio produktus siekiama, kad jie kuo išsamiau reprezentuotų būtiniausius ūkinius gyvūnus bei žemės ūkio ir maisto produktus, ilgiau nei 3 mėnesius išliktų rinkoje, būtų randami visose tiriamose turgavietėse. Duomenų tvarkytojas sudaro ir tvirtina reprezentatyviųjų ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų su jų aprašymu sąrašą, bendrą visoms apskritims ir visoms turgavietėms.

15. Pagal aprašymą tyrėjai atrenka ne mažiau kaip 3 atskirų žemės ūkio veiklos subjektų (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale vartojamas pavadinimas „atvejis“) konkrečius ūkinius gyvūnus bei žemės ūkio ir maisto produktus.

16. Atrinkti produktai ir ūkiniai gyvūnai turi atitikti produkto aprašymus, nurodytus tiriamų ūkinių gyvūnų, žemės ūkio ir maisto produktų turgavietėse, sąraše.

17. Reprezentatyviųjų turgaviečių atranką vykdo duomenų tvarkytojas ir yra atsakingas už jų stebėseną, analizę, o esant poreikiui – keitimą.

VII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMAS IR APDOROJIMAS

18. Statistinių duomenų šaltinis – statistinis tyrimas. Duomenų tvarkytojas tyrimą atlieka reprezentatyviosiose ir ūkininkų turgavietėse pagal duomenų tvarkytojo patvirtintą reprezentatyviųjų ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų su jų aprašymu sąrašą, bendrą visoms apskrityms ir visoms turgavietėms, suderintą su ŽŪMPRIS valdytoja. Tyrimo duomenis tyrėjai registruoja Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo taisyklių (toliau – taisyklės) 1 priedas). Ūkinių gyvūnų bei žemės ūkio ir maisto produktų kainų, kuriomis žemės ūkio veiklos subjektas parduoda ūkinius gyvūnus (auginimui) tyrimui gali būti naudojami ir kiti papildomi informacijos šaltiniai, pvz. specializuoti elektroniniai ir spausdinti leidiniai, tinklalapiai ir kiti šaltiniai.

19. Kainos registruojamos einamojo mėnesio pirmąjį ir antrąjį savaitgalį (šeštadienį).

20. Kainos registruojamos 6 punkte išvardytų apskričių atrinktose turgavietėse:

20.1. kiekvienoje apskrityje, ne mažiau kaip vienoje reprezentatyviojoje ūkinių gyvūnų ir žemės ūkio produktų turgavietėje, duomenis registruojant Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (taisyklių 1 priedas);

20.2. kiekvienoje apskrityje, ne mažiau kaip vienoje reprezentatyviojoje žemės ūkio ir maisto produktų turgavietėje, duomenis registruojant Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (taisyklių 1 priedas).

21. Reprezentatyviosios turgavietės atrenkamos remiantis Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus tvirtinama Mažmeninės prekių apyvartos turgavietėse ketvirtinio statistinio tyrimo metodika ir Prekybos turgavietėse statistine ataskaita PR-02 (ketvirtinė).

22. Registruodami kainas tyrėjai turi pildyti Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų registravimo žurnale (taisyklių 1 priedas).

23. Tyrimo metu to paties produkto ar ūkinio gyvūno vidutinei kainai nustatyti reikia registruoti ne mažiau kaip tris toje pačioje turgavietėje parduodamo to paties produkto ar ūkinio gyvūno kainas, atitinkančias nustatytas produkto specifikacijas, tūrio, svorio ir fasuotės aprašymus.

VIII SKYRIUS

STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS KONTROLĖ, NEATITIKČIŲ REGISTRAVIMAS

24. Statistinio tyrimo ir statistinių duomenų registravimo proceso kokybei užtikrinti turi būti naudojamos šios priemonės:

24.1. pritaikytos statistinių duomenų registravimo elektroninės arba popierinės formos;

24.2. tyrime konkrečioje turgavietėje turi dalyvauti 2 tyrėjai;

24.3. tyrėjų komanda užduočiai atlikti skiriama rotacijos principu.

25. Tyrėjai statistinius duomenis įveda į ŽŪMPRIS duomenų bazę (toliau – DB), naudodami interaktyvią duomenų įvesties sistemą (toliau – IDIS).

26. Statistinių duomenų įvedimas kontroliuojamas naudojant programą, kuri juos įvedant atlieka klaidų paiešką. Tikrinami reikšmių loginiai ryšiai, aritmetinės klaidos, statistiniai duomenys lyginami su ankstesnio laikotarpio statistiniais duomenimis.

27. Tyrėjų grupės vadovas atlieka duomenų įvedimo į DB proceso kokybės stebėseną ir tvirtina tyrimo statistinius duomenis.

28. Kainų registravimo ir duomenų įvedimo į ŽŪMPRIS DB procesų reikšmingos neatitiktys, koregavimo ir prevenciniai veiksmai registruojami Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų ir kilmės neatitikčių registravimo žurnale (taisyklių 3 priedas).

IX SKYRIUS

STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO FORMULĖS IR JŲ PAAIŠKINIMAI

29. Remiantis tyrimo statistiniais duomenimis, apskaičiuojamos mažmeninės žemės ūkio ir maisto produktų bei ūkinių gyvūnų vidutinės kainos turgavietėse, taikant aritmetinio vidurkio kainos skaičiavimo metodą.

30. Vidutinė produkto ar ūkinio gyvūno kaina turgavietėse ($P_{LT}^{(i)}$) apskaičiuojama pagal formulę:

$$P_{LT}^{(i)} = \frac{1}{n} \cdot \sum_{l=1}^n P_l^{(i)},$$

$P_l^{(i)}$ – i -jo produkto ar ūkinio gyvūno kaina l -toje turgavietėje tam tikru laikotarpiu;

n – turgaviečių skaičius.

X SKYRIUS

NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

31. Statistiniams duomenims įvesti ir apdoroti naudojama IDIS, sukurta ORACLE RDBVS pagrindu.

XI SKYRIUS NAUDOTOJAMS PATEIKIAMĖ REZULTATAI

32. Apibendrinta statistinė informacija apie produktų bei ūkinių gyvūnų kainas turgavietėse pateikiama naudotojams:

32.1. ne vėliau kaip kiekvieno mėnesio 20 dieną:

32.1.1. skelbiama interneto svetainėje www.vic.lt ir www.produktukainos.lt.

32.1.2. perduodama ŽŪMPRIS valdytojui;

32.2. pagal duomenų tvarkytojo parengtą ir patvirtintą grafiką rengiamos suvestinės ataskaitos ir skelbiamos oficialiajame dvisavaitiniame informaciniame statistiniame leidinyje „Agro RINKA“ bei pusmetiniame leidinyje „Lietuvos žemės ūkis: faktai ir skaičiai“.

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Kiekvienų metų pabaigoje metodika ir Reprezentatyviųjų žemės ūkio arba maisto produktų bei ūkinių gyvūnų sąrašas peržiūrimas duomenų tvarkytojo, atsižvelgiant į metų statistinio tyrimo statistinius duomenis, ir, jeigu būtina, siūlomi pakeitimai.

34. Duomenų tvarkytojas privalo užtikrinti statistinių duomenų konfidencialumą, tvarkyti jų apskaitą ir statistinius duomenis saugoti, kaip nurodyta tyrimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-274](#), 2013-04-16, Žin., 2013, Nr. 41-1999 (2013-04-20), i. k. 1132330ISAK003D-274

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 3D-941 "Dėl Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų turgavietėse ir kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-857](#), 2014-11-14, paskelbta TAR 2014-11-17, i. k. 2014-16959

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 3D-941 „Dėl Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų turgavietėse ir kaimo vietovių parduotuvėse tyrimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-418](#), 2016-07-19, paskelbta TAR 2016-07-20, i. k. 2016-20814

Dėl žemės ūkio ministro 2011 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. 3D-941 „Dėl Žemės ūkio ir maisto produktų mažmeninių kainų bei ūkinių gyvūnų kainų tyrimo“ pakeitimo